

TA'LIM MUASSASALARIDA PEDAGOG KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING SAMARALI MEXANİZMLARI

Mamajanova Lola Sharafovna

Farg'ona viloyati

So'x tumani

So'x pedagogika texnikumi

O'quv ishlari bo'yicha

Direktor o'rinbosari

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning kasbiy, metodik, innovatsion va shaxsiy salohiyatini oshirish masalalari tahlil qilinadi. Pedagog kadrlar salohiyati ta'lim sifatini belgilovchi asosiy omil sifatida ko'rib chiqiladi. Maqolada malaka oshirish tizimini takomillashtirish, uzluksiz kasbiy rivojlanish, mentorlik, raqamli kompetensiyani rivojlantirish, motivatsiya va boshqaruv mexanizmlarining roli ochib beriladi. Shuningdek, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: pedagog kadrlar, kasbiy salohiyat, uzluksiz ta'lim, malaka oshirish, mentorlik, raqamli kompetensiya, ta'lim sifati, pedagogik innovatsiya.

Zamonaviy jamiyat sharoitida bilim iqtisodiyoti shakllanib borar ekan, ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar ham tobora ortib bormoqda. Ta'lim sifati esa bevosita pedagog kadrlarning kasbiy saviyasi va salohiyatiga bog'liq. Shu bois pedagog kadrlar salohiyatini oshirish masalasi nafaqat ta'lim tizimi, balki butun jamiyat taraqqiyoti uchun strategik ahamiyatga ega.

Pedagog — bu nafaqat bilim beruvchi, balki shaxs tarbiyalovchi, ijtimoiy qadriyatlarni shakllantiruvchi va yosh avlodni hayotga tayyorlovchi muhim subyektdir. Uning kasbiy salohiyati qanchalik yuqori bo'lsa, ta'lim jarayoni shunchalik samarali kechadi. Shu nuqtai nazardan, pedagog kadrlar salohiyatini oshirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Pedagog kadrlar salohiyati — bu pedagogning bilim, ko'nikma, malaka,

shaxsiy fazilatlar va kasbiy tajribasining integratsiyalashgan majmuasidir. U quyidagi komponentlarni o'z ichiga oladi:

Nazariy kompetensiya — fan va pedagogika bo'yicha bilimlar majmui.

Metodik kompetensiya — darsni loyihalash, interfaol metodlarni qo'llash qobiliyati.

Raqamli kompetensiya — axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish.

Kommunikativ kompetensiya — o'quvchi, ota-ona va hamkasblar bilan muloqot qilish mahorati.

Shaxsiy kompetensiya — mas'uliyat, sabr, empatiya, ijodkorlik.

Ushbu komponentlarning uyg'un rivojlanishi pedagogning professional yetukligini ta'minlaydi.[3]

Bugungi kunda ta'lim tizimi bir qator muammolarga duch kelmoqda: o'quvchilarning bilim darajasi notekisligi, innovatsion metodlarning sust joriy etilishi, raqamli savodxonlikning yetarli emasligi va pedagoglarning haddan tashqari yuklama bilan bandligi shular jumlasidandir. Bu muammolar pedagog kadrlar salohiyatini oshirishni kechiktirib bo'lmaz vazifaga aylantiradi.

Salohiyatni oshirishning asosiy mexanizmlari

1. Uzluksiz kasbiy rivojlanish. Pedagog o'z faoliyati davomida muntazam ravishda bilimni yangilab borishi kerak. Bu jarayon formal (malaka oshirish kurslari) va noformal (seminarlar, treninglar, onlayn kurslar) shakllarda amalga oshiriladi.

2. Malaka oshirish tizimini modernizatsiya qilish. An'anaviy, nazariy yo'naltirilgan kurslar o'rniga amaliy mashg'ulotlar, tajriba almashuv, muammoli vaziyatlarni tahlil qilishga asoslangan kurslar joriy etilishi zarur.

3. Mentorlik va murabbiylik. Yangi pedagoglar tajribali ustozlar yordamida kasbiy moslashuvni tezroq o'taydi va pedagogik xatolardan saqlanadi.

4. Raqamli kompetensiyani rivojlantirish. Masofaviy ta'lim, sun'iy intellekt, elektron resurslar pedagogning zamonaviy salohiyatini belgilaydi.

5. Motivatsiya va rag'batlantirish. Pedagogning mehnatini munosib baholash kasbiy rivojlanishga bo'lgan ichki ehtiyojni kuchaytiradi.[3]

Ta'lim muassasasi rahbariyati pedagoglar uchun qulay innovatsion muhit yaratishi lozim. Bunga metodik yordam, ochiq muloqot va qo'llab-quvvatlash kiradi.

Muammolar

Byurokratik yuklama;

Resurslar yetishmasligi;

Innovatsiyalarga qarshilik;

Motivatsiyaning pastligi.

Yechimlar

Ma'muriy yuklamani qisqartirish;

Raqamli infratuzilmani rivojlantirish;

Rag'batlantirish tizimini takomillashtirish;

Pedagoglar hamjamiyatini rivojlantirish.[4]

Xulosa qilib aytganda, pedagog kadrlar salohiyatini oshirish ta'lim sifatini yuksaltirishning asosiy sharti hisoblanadi. Ushbu jarayon tizimli, uzluksiz va kompleks yondashuvni talab qiladi. Ta'lim muassasalari, davlat va jamiyatning hamkorligi natijasida yuqori salohiyatli pedagog kadrlar shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. — Toshkent, 2023. — 128 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Ta'lim va innovatsiya. — Toshkent, 2020. — 56 b.
3. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogika. — Toshkent, 2016. — 340 b.
4. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar. — Toshkent, 2018. — 220 b.